

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K. za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K

Posamezna številka 16 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisni se ne vračajo. Inzerati: Enostopna peti-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin. večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

55. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 10. maja 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inzerate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Kralj Edvard.

V soboto, ob 1/2. zjutraj je v Londonu umrl angleški kralj Edvard skoraj povsem nepričakovano. Zadnje čase se je pač vedelo, da nekoliko boleha, toda ker njegovo zdravje je izza njegovega nastopa na prestolu ni bilo dokaj trdno, se tudi temu bolehanju ni pripisovala posebna važnost. Šele v petek večer so prve vesti govorile o resnem položaju, kmalu na to se je javljalo, da je kraljevo stanje brezupno in ob 12 in 26 minut po noči je že izdihnil.

Za politično življenje je smrt angleškega kralja dogodek, ki se nikakor ne more prezreti. To se namreč ne more reči o vsakem vladarju. Marsikatera kronana glava je že legla v grob, ne da bi bilo to pomenilo kaj več kakor izpremembo imena pri dvorskih ceremonijah. Edvard pa je bil monarh, ki je osebno prav močno vplival na svetovno politiko in delal diplomatom velikih držav dosti skrbi. Njegove spretnne spletkarije so marsikaterega med diplomati po poklicu, ki mislijo, da so vzeli vso zvišnjost v zakup, osupile. Zakaj od mladega Edvarda ne bi bili nikdar pričakovali, da jim bo na stara leta kos na polju intrig. Ko je bil še princ, je bil pač že na glasu, toda ne zaradi svojih političnih sposobnosti, temveč zaradi svojega »gigerstva« in zaradi svojih ljubezenskih in pedobnih afer. Waleski*) princ — tako se imenuje angleški naslednik na prestolu — je ustvarjal gosposko »modo« za ves »elegantni« svet. V »fini« družbi so se nosile take hlače, take kravate, taki telovniki, taki svršniki, kakršne je nosil princ Edvard. Kakor opice so po njem posnemali vsako malenkost.

* Wales izgovarjaj Uels

Kot princ je najrajši živel v Parizu, kajti vedel je, da se tam »živi«. Seveda — če je denarja. Delavstvo ve tudi v Parizu proketo malo o onem »življenju«. Bogatini pa znajo denar, ki ga je znesla muka in beda proletarcev na kupe, tudi drugod zapravljati. Pač pa je res, da je Pariz v tem oziru posebno na glasu. Tudi belgijski kralj Leopold, ki je ljubil »zabave«, je rad večkrat pogledal v Pariz; srbski Milan, ki je bil strovnjak v zapravljanju denarja, ni bil nikjer tako rad kakor v Parizu. In tudi Edvard je imel svoje razloge, da mu je bilo to mesto najljubše. No, tudi nekoliko neugodnih spominov mu je ostalo na francosko metropolo, spominov na sitne skandalčke, v katere se je bil zapletel »po nepravilnosti«.

Rojen je bil Edvard dne 9. novembra 1841. Njegova mati je bila kraljica Viktorija, njegov oče princ-soprog Albert od Koburg Gothe. Prvo vzgojo, ki jo je nadzoroval energični oče sam, je dobival od privatnih učiteljev. Pozneje je studiral na vseučiliščih v Edinburgu, Oxfordu in Cambridge (Kembridz). Oče mu je umrl leta 1861. Kmalu potem je dobil nalogo, zastopati svojo mater, kadar je bilo treba reprezentirati kraljevo dostojanstvo. Zaradi tega pa ni prekinil svojega veselega življenja.

V letih 1875 in 1876, ko si je njegova mati nadela naslov »indijske cesarice«, je potoval po Indiji in že ta njegov izlet je bil politično pomemben.

Ko je prišel na prestol, je bil Edvard že priletel mož. Njegova mati je umrla dne 22. januarja 1901; bil je torej takrat že šestdesetleten. Kljub temu, da je Anglija po svoji ustavi zelo demokratična dežela, imajo podedovane oblike vendar veliko veljavo. Kralj si ne sme brez parlamenta dovoliti nobenega političnega čina; ampak slovesno kronanje ustavnega kralja je tako neizogibno kakor dolge starekoptne baroke, ki jih nosijo dostojanstveniki ob slovesnih prilikah. Toda Edvardovo kro-

nanje se je zelo zavleklo in nekaj časa se je že mislilo, da ga ne bo več. Kralj je namreč obolel za vnetjem slepiča in takrat je bilo njegovo stanje resnično nevarno. Rešila ga je operacija, katero so izvršili dne 23. junija 1902 in dne 9. avgusta istega leta se je opravilo kronanje.

Veliko nadlog je delal Edvardu želedec, radi česar je bil reden gost v Karlovih varih na Češkem. Telesne sitnosti ga pa vendar niso ovirale, da je izvrševal svoj poklic kot vladar zelo aktivno. V velikih izpremembah svetovne politike je imel svoje prste. Popotoval je, obiskoval je tuje dvore, sklepal zveze. Vendar se ni nikdar dal zavesti na ona pots, ki jih je neizmerno ljubil njegov nečak, nemški cesar Viljem. Edvard je znal pazno čuvati svoj ugled in skrbeti, da se ne smeši. Nikdar ni govorancil, nikdar pridigal, nikdar vidno, z brzojavami, s političnimi pesmi i. t. d. vplival na politiko.

Res, da se mu ni posrečilo vse, česar se je polotil. Nekolikokrat je njegova diplomatičnost povzročila veliko vojno nevarnost za vso Evropo, zlasti v času maročanskega konflikta.

Poraz Rusije v vojni z Japonsko je silno dvignil angleško moč. Edvardovi spretnosti je v prvi vrsti pripisati, da se je izza te vojne proti nemško-avstrijsko-italijanski trozvozi sklenila zveza Anglije s Francijo in Rusijo, ki je precej močno vplivala tudi na Italijo. Odkar so končane afere vsled aneksije Bosne in Hercegovine, je tudi angleška politika postala očitno miroljubna. Smrt je dohitela Edvarda na vrhuncu moči.

Rajni kralj se je bil dne 10. marca 1863 poročil z dansko princeso Aleksandro in je imel v zakonu sedem otrok. Najstarejši sin Albert Viktor je umrl; drugi sin Jurij, ki mu sledi na prestolu, je bil rojen 3. junija 1865.

PODLISTEK.

Savičev pesimizem.

Dalje.

V tem so se odprla vrata in iz prodajalnice je stopila Tonka.

Obenem sta vzkliknila oba.

— Oh!

— Dober dan gospod profesor. Kaj pa Vi delate tukaj? Ali občudujete naše klobuke?

— Vaše klobuke, gospica? Da, da, ženske klobuke.

— Ne tako. Pravim: naše klobuke, ker tudi jaz izdelujem take stvari.

— Vi?

— Da, jaz. To Vam pravim, ker morate vedeti, da sem modistka, pa da Vas ne bo sram, ako me hočete spremiti.

— Da, hočem, ker bi že davno rad govoril z Vami.

— Z menoj?

— Da, kako morate tako obsojati pesimizem? Vi se sklicujete na svet, na naravo, na življenje. Koliko pa poznate sveta, koliko narave, koliko življenja?

— Ah, mislite na tisto šolsko nalogo, h kateri ste mi naredili latinsko opazko in par kličajev in vprašajev? Vi ste torej pesimist? To je zanimivo. Pa prosim Vas: kaj pa, če bi Vas jaz pravtako vprašala, kakor ste Vi mene? Koliko pa Vi poznate sveta, narave, življenja? ... Dovolite. Več nego jaz. To je mogoče. Gotovo pa ne po-

znate vsega sveta, ne vse narave, ne vsega življenja. To torej ni nikakršen argument.

— Vendar je edino pesimistično naziranje o svetu opravičeno.

— Ne.

— Kako morete tako odločno trditi, da ni?

— Ker se vse v meni in okrog mene upira Važemu nazoru.

— Kar je okrog Vas, tega še ne poznate dovolj; kar je v Vas, se lahko še izpremeni.

— To ne dokazuje ničesar. Človek se lahko spreminja, dokler živi.

— Jaz se ne morem več. V meni je že vse otrpnilo.

— Aj? Tega Vam ne verjamem. Sicer pa ne razumem, kako je mogoče, da ste pesimist.

— Zakaj ne?

— Zakaj vzgajate mladino, ako je res vse pusto in brezsmiselno? In kako jo vzgajate!

Prvič je bil v zadregi. To je res. S tem, da poučuje in vzgaja, nasprotuje svojemu načelu.

Tonka je nadaljevala.

— Profesor ste. Več znate od mene. In že radi tega ne morete biti pesimist. Le premislite, kako plodonosno je človeško delo, kako velikanški je napredek človeštva od prvih začetkov pa do današnjega dne.

— Vanitas Vanitatum. Konec je vendar ogromen nič.

— Konca ni; torej ne morem govoriti tako.

— Kdo Vam pravi, da ni konca?

— Meni še nihče ni povedal tega. To vem sama. Kje je konec vesoljnosti? Kdaj je konec časa?

— Ne gre za to. Govorim o našem koncu. In ta konec je razočaranje za optimista. Pesimist se ne more razočarati.

— Živeti hočete torej samo za tisti trenutek, ki ga imenujete konec? In ker sodite, da pride tedaj razočaranje, uravnate vse svoje življenje po tem. Indijski fakiri imajo torej prav. Ali oprostite gospod profesor. Tukaj sem doma. Hvala lepa, da ste me spremiti.

— Prosim. Ali o tej temi se moreva še razgovarjati. Prepričati Vas moram.

— Ali pa jaz Vas.

— To ni mogoče.

— Naj odloči bodočnost. Ako Vas ni sram, razpravljati in pripraviti se s svojo učenko, se lahko pogovoriva, kadar Vam bo všeč.

— Nobenih predsodkov nimam, gospica. Konvencionalnosti ne veljajo za-me.

— Torej sem Vaša nasprotnica, kadarkoli želite. —

Nasmehnila se je, lahko se je poklonila in odhitela v hišo.

Savič je ostal sam.

Ta hip so vse njegove teorije plavale daleč — daleč od tod. Vse njegove misli so se pečale z dekletom. Prav z dekletom, ne z njenimi nazori, ne z njenimi besedami. A tudi to se je godilo nezavedno. Savič je mislil na Tonko, spominjal se je nje veselosti, njenega zdravega obličja, njenih svetlih oči — a da ga je v tistem trenutku kdo vprašal, kaj misli, ne bi bil znal odgovoriti. Ne da ne bi bil hotel. On ne bi bil znal.

Dalje prih.

Socializem in vlada na Francoskem.

Nasi, resnicoljubni klerikalci se nikoli ne utrudijo, lagati svojim čitateljem in poslušalcem, da vladajo na Francoskem socialni demokratje. Seveda je prva laž potem mati stoterih drugih. Socialni demokratje pode uboge duhovnike iz cerkve in domovine, socialni demokratje ropajo cerkveno imetje, socialni demokrati mečejo boga iz šole i. t. d.

Kaj bi rekli ljubeznivi klerikalci, če bi mi zapisali, da je na čelu avtonomne uprave na Kranjskem «strupen liberalce»? Povedali bi s tem ravno tako resnico kakor klerikalci, kadar trdijo, da vladajo socialni demokratje na Francoskem. Kranjski deželni glavar pl. Šuklje je bil liberalce in sicer tak, kakršne imenuje «Slovenec» navadno «strupene». Francoski ministrski predsednik Briand je bil socialist. Šuklje je obrnil plašč, Briand pa tudi. Šuklje ni več liberalce, Briand ni več socialist. Če se «zastuge» kranjskih klerikalcev ne morejo pripisati liberalcem, se grehi francoske vlade ne morejo pripisati socialistom.

Ko je Briand postal minister, mu je socialno-demokratska stranka postavila stolček pred vrata. Ampak ne le to. Med Briandovo vlado in francosko socialno demokracijo je boj prav tako hud kakor med socialno demokracijo in vsako buržoazno vlado in v marsikaterem oziru še ostrejši.

To bi se lahko dokazovalo vsak dan posebej. Toda podajmo le nekoliko primerov iz najnovejšega časa.

Dne 1. maja je hotelo organizirano delavstvo v Parizu prirediti slavnost v bulonjskem gozdiču in odkorakati tja v sprevedu. Kaj je storila vlada, katero imenuje katoliški «Slovenec» socialno-demokratsko? Dovolila je slavnost v gozdiču, toda prepovedala je obhod in obenem razglasila, da bo na vseh važnejših točkah pripravljeno vojaštvo, da z orožjem prepreči vsako «oviranje prometa». Golorokih delavcev tudi francoska socialna demokracija ne goni proti bajonetom in nabiti puškam. In tudi francoska socialna demokracija ve, da ima delavstvo drugačno orožje. Zato je za letos opustila slavnost v gozdiču in praznovala prvi maj na drugačen način. Razmerje med socialno demokracijo in vlado je pa s tem menda dovolj pojasnjeno.

Drug slučaj.

V Dünkirchenu se stavbni delavci v stavki. Iz solidarnosti so tudi lučni delavci in kovinarji zapustili delo, pa so skupno demonstrirali v mestu. Proti njim se je poslala žandarmerija, dragongi in kirasirji. Nastopali so tako proti delavcem, da so jih razburili do skrajnosti. Stavkarji so preprečili tramvajski promet, vojaštvo jih je večkrat naskočilo, delavci pa so se postavili v bran. Nekega dragonskega stražmojstra in tri žandarje so morali prepeljati v bolnišnico. Uradno se seveda izdajajo lažniva poročila o «divjanju» stavkarjev, katere je kajpada «morala» kavalerija napadati od spredaj in za hrbtom, tako da se niso imeli kam umakniti in jim ni kazalo nič drugega, kakor braniti se. Ampak to je bolj post-ransko. Vidi se pa iz tega, kakšna «ljubezen» je med vlado in socialno demokracijo.

Pa to nič ne de. «Slovenec» bo lagal dalje.

Velika nesreča v rudniku.

V Ameriki se je zopet pripetila velikanska nesreča v rudniku. V Birminghamu v Alabami ima družba Coal and Coke Company svoje rudnike. V revu Palos je dne 5. maja ob 1. popoldne nastala eksplozija. Po prvih vesteh je bilo takrat 150 do 200 delavcev v jami. Potres vsled eksplozije je bil tako močan, da je nekega delavca, ki je bil 100 jardov oddaljen, hipoma ubila. Do 3. popoldne so spravili tri mrtlice na dan. Dne 6. maja se javlja: V jami je okrog 145 delavcev in sicer 45 belih in sto zamorcev. Misli se zagotovo, da ni nihče med njimi več živ, ker so morali, ako jih ni ubila eksplozija, umreti vsled vdihavanja strupenih plinov.

Politični odsevi.

V Ljubljani, 9. maja.

* O slogi v krščansko-socialni stranki ne pridaje le znani Hrabovi napadi na voditelje in boji, ki so nastali vsled njih, ampak tudi dogodki pri zadnjih občinskih volitvah. Zanimivo je, kako piše sedaj korespondenca Pijeva družbe o Verganijevi kandidaturi. Tam se bere tole:

«Sloga kršč. socialne stranke se je najslabše izkazala (!!) v enomiselnosti sodbi, na katero je naleto čudno dejstvo od nekaterih slabo poučenih voditeljev pospeševana kandidatura moža, ki ni imel nikdar odkritosrčnega misljenja za stranko. Vse krščansko-socialno časopisje je nastopilo proti takemu sklepu posameznih voditeljev in je enomiselno odklonilo kandidata, ki je največji škodljivec stranke... Tembolj je nerazumljivo, da se je dal zapeljati ravno tisti mož, ki je bil za naslednika dr. Luegerja na županovem stolu naravnost poklican in je tako skoraj izročil propadu dunajsko dedščino dr. Luegerja.»

Da se razume zavijanje tega članka, je treba vedeti, da je dobil Vergani toliko glasov, da je prišel v ožjo volitev. Kako se more tu govoriti o slogi in enomiselnosti, naj razumejo po-božni Pijevci. Če govori Pijeva korespondenca danes o Verganijevi škodljivosti, o kateri tudi mi ne dvomimo, se je vendar treba spomniti, da ga je Lueger navsomoč zagovarjal in zaradi njega celo ozmerjal dunajske porotnike. In potem: O slogi govore, pa morajo sami priznati, da so priporočali Verganija voditelji, med njimi tudi Weisskirchner in izprva celo Gessmann, ki je seveda uskočil, ko je spoznal, da priporočilo voditeljev nič ne pomaga.

* Češki radikalci se, kakor smo že poročali, izstopili iz Slovanke Enote. Zato ni postala Slovanska Enota nič slabša, pa tudi ne mnogo boljša. Ampak zanimivo je, da se ta sklep ni storil soglasno, temveč proti glasovom poslancev Klofača, Baxe in Švike. Spor je torej ne le med poslanci in zaupniki stranke, ampak tudi med poslanci samimi. To je izvrstna šola za našo N. D. O.

* Ogrske volitve se morejo nikdar mimiti brez skandalov in krvi. O nekaterih dogodkih te vrste smo že poročali. Sedaj se javlja iz Karaschessa, da je stavbenik Budean iz Mehadije poizkusil atentat s samokresom na vladnega kandidata Burdia. Napadalcu je pisarniški ravnatelj Zombor izbil samokres iz rok. Ko so Budeana zaslišavali, je izjavil, da bo ustrelil Burdia, pa če bi moralo še deset ljudi poginiti radi tega.

* Ogrska socialno-demokratska stranka je imenovala za volitve v državni zbor kandidate v 69 okrajih. Seveda se voli po stari volilni pravici za privilegirance.

* V volilnem okraju Karasches na Ogrskem je bil shod, na katerem je kandidat vladne stranke Burdia razvijal svoj program. Med njegovimi pristaji in nasprotniki se je razvil prepir, iz prepira pretep, nazadnje je bil en pristajal Khuenovega kandidata ubit, dva pa smrtno ranjena.

* Grof Khuen-Hedervary je dejal nekemu belgijskemu časnikarju, da smatra njegova vlada volilno reformo za jako resno. Ne more se dvomiti, da se v najkrajšem času na Ogrskem vpelje splošna volilna pravica; «seveda» se bo moral varovati narodni (t. j. madžarski) značaj ogrske države. Vlada pa bo spoštovala vse (?) pravice drugih narodnosti.

* Angleški parlament se je vsled kraljeve smrti sešel v soboto, da priseže novemu kralju in sklene udanostno adresno. Potem se je odgodil.

* Novi angleški kralj se bo imenoval Jurij V.

* V Albaniji se nadaljujejo turške vojaške operacije. Iz Vučice in Drenitne se javljajo nove hematije. Vzhodno od Kačanika so se turške čete na nekaterih mestih spopadle z vataši. Na Sado-vino in Korbulih so Turki streljali s topovi. Sotesko Crnaljevo so zasedli štiri bataljoni brez odpora.

* V Tibetu so se domačini uprli. V Lhasi, kjer je prebival pregnani Dalaj Lama, so baje ubili okrog tisoč Kitajcev.

* Angleški zakonski načrt ki ima uničiti pravico gosposke zbornice, da sme razveljavljati sklepe poslanske zbornice, se je v nedeljo razglasil. Podlaga temu zakonu so v poslanski zbornici sprejete resolucije, ki smo jih svojčas objavili. V uvodu zakona je izrečeno, da se ima na mesto sedanje gosposke zbornice ustanoviti druga zbornica na demokratski podlagi, se pa po dosedanjem načelu dedičnosti. Ker se pa ne da taka izprememba izvesti takoj, je umestno, da se omeje dosedanje pravice lordov. Načrt določa o proračunu to: Ako ga gosposka zbornica ne sprejme mesec dni, odkar ga je dobila od poslanske zbornice, se predloži kralju na sankcijo.

* Ruski proračun za 1910, ki ga je car že potrdil, znaša 2,591,648,880 rubliev.

* O novih pogromih proti Židom se je poročalo iz Kijeva. Ruska vlada trdi, da so dotične vesti, v katerih se javlja, da je došlo do hudih bojev, v katerih je bilo pobitih na stotine židov, neresnične. Ruski vladi se seveda ne sme mnogo verjeti v takih rečeh. Gotovo pa je, da je več sto židov izgnanih iz Kijeva.

Shodi.

Gorenja Vrtojba. Kakor je bilo napovedano v «Ridecem Praporju», je bil zadnji petek tukaj napovedani shod, ki je bil kljub slabemu vremenu dobro obiskan. Na shodu sta govorila sodrug Milost in Petejan o potrebi židarske organizacije na Goriskem. Po jako zanimivi debati se je soglasno sklenilo ustanovitev take organizacije v Vrtojbi. V pripravljajni odbor so bili izvoljeni sc-

drugi Ivan Arčon, A. Marmolja, I. Lukčič, V. Vuk in J. Lasič. Kdor hoče pristopiti organizaciji, naj se zgasi pri tem odboru.

Domače vesti.

Halleyev komet.

Zvezda repatica, ki jo imenujemo Halleyev komet, se je bližala z neznanjo brzino našemu solncu in sedaj se bliža naši zemlji. Vsako sekundo predrvi nad 40 kilometrov svojega pota in je že tako blizu, da jo je bilo mogoče že pred dobrim tednom videti zjutraj pred solničnim vzhodom s prostim očesom. Halleyev komet je izmed največjih repatic, ki prihajajo v naše osoltnje.

Dasi je bila ta repatica že kdove kolikokrat na potu mimo naše zemlje, so vendar dognali nje bistvenost šele zvedoslovci in naravoslovci v 16. in 17. stoletju, med njimi posebno Kepler, Newton in Halley. Halley je videl repatico leta 1682. ter sklepal takoj, da utegne biti to oni komet, ki ga je opazoval Kepler leta 1607. Halley je tudi napovedal, da bo ta repatica zopet sijala na našem nebu 1758, česar pa Halley sam ni doživel. Po njem so tudi imenovali učenjaki odslej ta komet.

Kaj so pravzaprav kometi? Vse zvezde in solca so nebesna telesa kakor naša zemlja in se razločujejo od te le po tem ali so žareča, ali umirajoča, ali pa so se že ohladila ter glede svojih potov, po katerih krožijo v svetovnem prostoru. Komet je svet v razpadu. Naša zemlja n. pr. se ohlaja in kroži približno v obliki kroga okolo solca, pot Halleyevega komete je mnogo daljša nego ona zemlje in je podobna potegajenemu krogu (elipsi). Imamo pa tudi nebesna telesa, ki prihajajo v naše osoltnje po navidezno vzhodnih in vzratnih (hiperpoličnih in paraboličnih) potih. Dočim je ohih kometov manj in se vračajo v določenem času redovito k nam, je slednjih mnogo več, ki prihajajo k nam z ene strani, po drugi strani pa odbeže zopet v neskončni svetovni prostor, odkoder so bili prišli, in se vrnejo kdaj ali nikoli več. Mnogo jih tam prične in konča svoje življenje — v vesmiru.

Halleyev komet pripada pa onim kometom, ki krožijo po poti, podobni pravilni elipsi. Vrača se k nam vsakih 75 let.

Prebivalci naše zemlje so imeli že od nekdaj velik strah pred kometi. Kadar se je prikazal na nebu meč, križ, bič in kakor so že imenovali praznoverni ljudje komete, je trepetal človeški rod strahu. Bal se je vojske, kuge, nesreč, smrti i. t. d. Toda ta neutemeljeni strah nti danes še ni ponehal popolnoma; še danes čujemo, da prirejajo narodi žrtve, verske obhode, misleč, da bodo odvrnili nesrečo, ki jim jo prinaša — Halleyev komet.

Če pa opazujemo ta, vsaj to pot nedolžni komet ter vpoštevamo opazovanja učenjakov, se prepričamo, da komet zemlji ne bo mogel škodovati prav nič in da ji niti ne pride v tako bližino, iz katere bi utegnil usodno vplivati na našo zemljo.

V narzem vesmiru tvori komet strjena snov. Čimbolj se pa bliža solncu, bolj se razgreva in različne njegove sestavine se izpreminjajo v hlapce in pline. Kometovo telo se razseže, razdrobi v neštivilne kose in kosce med katerimi je čisto po sto in več kilometrov razdalje in ti deli drva dalje po poti, ki jo je začrtala narava. Čim bližje prihaja komet solncu, tem več hlapov in plinov nastane posebno okrog njega, pa tudi v njem, ki jih vse solčna žarnost potisne zadaj za komet. Zaraditega opazamo dvoje: čim bližje je komet solncu, tem daljši rep ima, ki se kaže vedno na obojni strani.

Po poročilih, ki smo jih citali šele pred par tedni, bi morala zemlja med 18. in 20. majem potovati skozi rep Halleyevega komete. Ta novica je pravzaprav povzročila mnogo nepotrebnega strahu, s katerim so nekateri izsuali barantati prav po židovsko. Takrat je bil komet še daleč in se je dalo težko natančno preračunati njegovo pot, dočim je danes zvedoslovci lahko določijo še natančneje. In prav novejši računi so pokazali, da zemlja sploh ne bo šla skozi kometov rep.

Pa kaj bi utegnulo nastati, če bi se tudi to zgodilo?

Dokazano je sicer, da se nahaja v kometovem repu več strupenih plinov, n. pr. ogljikov kisik, cijan, vodik i dr., toda ti strupeni plini se nahajajo v kometovem repu v tako majhni množini, da ne morejo imeti na zemlji nikakršnega vpliva. Pomisliti je treba, da bo hitel komet mimo naše zemlje v taki daljavi, kadar ji bo najbližje, da bi potreboval človek, ki bi hotel priti do njega, pa bi hodil vsak dan 10 ur poš, vsaj 150 let; ali pa še mnogo več. Pa če bi tudi ta dalja ne jamčila dovolj za varnost naše zemlje, delujejo vendar med svetovnimi telesi odbojne in privlačne sile, ki vzdržujejo ravnotežje v vesmiru. Mogoče bi bilo sicer tudi, če bi šla zemlja res skozi kometov rep, da bi utegnile naše ozračje vsrkati vase nekaj strupov, videlo bi se morda takozvano trnjanje zvezd, padali bi tudi meteori na zemljo; vse to pa še ne more imeti na zemljo nikakršnega odločevalnega vpliva. Strupene pline bi vsrkavale naše ozračje tako počasi, da bi se sproti spajali in preosnavljali v druge pline in sestavine, ki bi bili za življenje na zemlji neškodljivi; meteorov bi padalo le malo

na zemljo, ker bi večinoma zgoreli že v zraku, torej bi večinoma sploh ne prišli do zemlje.

Gotovo je pa tudi, da bi se Halleyev komet in naša zemlja odbijala v led svojih naravnih sil, ki delujejo med njima.

Konca sveta torej sedaj še ne bo.

Dogodilo se je pa še večkrat, da sta dva svetova zadela drug ob drugga, se razletela ali do cela spremenila svoji poti in svoji telesnosti, kar se pa dogodi le redkokdaj in morda v tisoč in tisoč letih enkrat. Ako bi se kdaj to zgodilo, je lahko v trenutku uničeno vse življenje na zemlji, ker bi nastala silna vročina, razpad zemlje in komet ali pa zastrupljenje s plini.

Popolnoma brez skrbi si oglejmo torej Halleyev komet, kakaj 75 let ga ne bo več k nam. Tudi mi bomo se kaj poročali o njem, če bo treba. Če nam bo mogoče prinesemo v sobotni številki ilustracijo. — Pozdravljen bodi torej — Halleyev komet!
Priredil I. M.

— **Puljska policija** je res zanimiva organizacija, kateri bo polagoma treba posvetiti posebno rubriko. Včasih se je ob dogodkih, enakih onemu, ki se nam pravkar naznanja iz Pulje, vsaj lahko reklo «kakor na Turškem». Sedaj tudi to ni mogoče, zakaj v Turčiji se menda ne morejo več goditi take reči. Našim čitateljem je znano, da je pri krojaški tvrdki Steiner v Pulju stavka. Delavci imajo za to tehtne razloge. Ravnatelju tvrdke to ni všeč; to se da razumeti. Njemu bi bilo ljube, če bi se dali delavci mirno odirati. Podjetništvo se pa mora zavedati dovolj težkih grehov, kajti le tako je razumljiv silni njegov strah pred delavci. V Pulju je toliko proletariata in organizacija je že tako kvepka, da stavka v tej ali oni stroki končno kdove kako čuden pojav in mnogoletna izkušnja bi bila podjetnikom že lahko pokazala, da puljski delavci, tudi kadar se bojujejo za plačilne zahteve, niso divjaki in banditi. Če se torej kapitalisti tako ustrašijo, da sanjajo ob belem dnevu o bombah in bogsigavedi o čem, morajo imeti že prav težko vest. Tako približno se da razlagati nastop ravnatelja Steinerjeve tvrdke. Za nastop policije, o katerem nam je poročati, pa seveda tudi ta strah ne daje pojasnila. Vidi se le to, da puljski policisti ne poznajo svojih dolžnosti in pravic. Stvar pa je ta: V sredo, dne 27. aprila okrog 9. dopoldne so stali trije stavkujoči sodrugi na trgu «Fore», kjer so tudi prostori Steinerjeve tvrdke. V njihovi družbi je bilo dvoje deklet in kdor ni imel magle strahu pred očmi, je moral že po njihovem vedenju spoznati, da jima je slo za reči, ki se Steinerja in njegovih priganjancev prav nič ne tičejo. Toda slaba vest kati pogled. Vrata krojačnice so se nenadoma odprla in na ulico je stopil Steinerjev ravnatelj, hiteč k policistom, stoječemu v bližini. Kaj mu je pripovedoval, se ne ve, a lahko se ugane. Njegov obraz je kazal zelo «vzaven» izraz. Ko se je poslovil, je stisnil redarju roko, ta pa je kmalu nato z nekimi uniformiranimi tovarišem pristopil k krojačem in jim menič tebi nič «v imenu zakona» (ubogi zakon!) napovedal aretacijo. Zaman so delavci hoteli vedeti razlog; po sili so morali na policijo, a ne pred komisarja, temveč naravnost v zapor. Sučujno se je v «Delavskem Domu» kmalu zvedelo, kaj se je zgodilo. Takoj sta odšla sodrug Lirussi kot zastopnik strokovne komisije in član občinskega sveta ter sodrug Brana kot odposlanec krojaške organizacije na policijo zahtevati pojasnila. Dobila sta odgovor, ob katerem mora človek osupniti: «Delavci so bili aretirani na zahtevo ravnatelja Steinerjeve tvrdke, ki se je bal, da bi utegnili uprizoriti kakšno demonstracijo ali razbiti mu šipe!» Zaslusani pa delavci sploh še niso bili. Energična intervencija omenjenih sodrugov je imela uspeh, da so bili delavci izpuščeni na svobodo. Ampak s tem še nikakor niso pojasnjena vprašanja: Odkdaj je Steinerjev ravnatelj poveljnik puljske policijske straže? Odkdaj ima policija pravico, aretirati ljudi, ki niso zakrivali ničesar in ki niso niti osumljeni, da bi bili storili kaj nezakonitega? Kakšno zadržanje bodo delavci dobili za neopravičeno, naravnost frivolno aretacijo? In kdaj se bodo puljski policisti sploh toliko civilizirali, da bodo vedeli, kaj smejo in česa ne smejo? Da tako ne more iti dalje, bodo morda tudi gospodje pri tej podražljivi organizaciji spoznali. In remedura se ne da zavlačiti.

— **Rezultat zimske sezone v Bohinju.** Tak je bil naslov neki vesti po slovenskih časopisih, kjer se poroča o ugodnem uspehu prve letošnje zimske sezone v Bohinju. Delavstva sicer ne more zanimati podjetje, ki je namenjeno «najboljšim» krogom, to je ljudem, ki imajo prostega časa in sredstev dovolj, da lahko tekom zime zahajajo v Bohinj na drsanje in sankanje po ledu in snegu. Zelimo le, da uspeva podjetje, kjer dobiva od njega koristi tudi nekaj delavskih moči v Bohinju in dobivajo nekaj boljših dohodkov tudi ondotni revni mali posestniki. Ako pa si dovoljujemo v našem delavskem listu opazko, nas je privedel do tega vse drug rezultat te zimske sezone v Bohinju, namreč rezultat, ki je jako značilen za ljubljanske slovenske boljše kroge. V Bohinjski Bistrici se namreč sploh govori, da so med vsemi ljubitelji zimskega športa najsvetlejši akademsko izobraženi sinovi prvih ljubljanskih narodnih druščin. Podjetje

v Bohinju reflektira seveda v prvi vrsti na bogataše iz Trsta, Gorice in Ljubljane. Glavni kontingent pa — se po sebi razumemo — mora dati veliko trgovsko mesto Trst. Pravi športisti so itak skoraj le Nemci in Italijani iz Trsta. Turista z zimskim športom do otvoritve bohinjske postaje sploh cela Slovenija ni premogla, ali pa bi se dotičniki dali na prste sešteti. Ogromna množina športistov v Bohinju so bili tudi v pričetki sezoni Nemci in Italijani. Zato je prav značilno za junesse do es — to je zlato mladino — ljubljanskih narodnjakov, da izkazuje v Boh. Bistrici svojo netočanost s tem, da hruli Nemce in Italijane: «Kaj pa hodite po naših krajih, tu smo mi gospodarji»; po drugi strani pa domače gostilničarje: «da gre njim kot domačim sinovom vse boljše in cenejše, kot pa privandranim Nemcem in Italijanom.» Ta rezultat pribijemo, če bo sploh kaj pomagalo. Smo pa skoro prepričani, da našim slovenskim gostilničarjem v Bohinjski Bistrici ne preostane drugega, nego da postavijo junesse do es, kadar se bo hotela obnašati tako, kakor se je obnašala preteklo sezono — na hladno.

— **Razredni boj** je liberalnemu glavnemu glasilu tudi jako neprijetna beseda. Zdi se mu, da razrednega boja vsaj na Slovenskem ne bi bilo treba. No, če bi imelo odločevati želje, bi se mi pritrtili liberalnemu moniterju. Toda tu ne gre za vprašanje, če je razredni boj nam ali komu drugemu prijeten ali neprijeten, ljub ali neljub, temveč le za to, da je razredni boj na Slovenskem tako kakor povsod; in za to gre, da spoznamo o razredni boj in se ne motimo o njem. Razredni boj je potreben, kjer so razredi z nasprotnimi interesi. Taka nasprotja pa so na Slovenskem prav tako kakor v drugih krajih in med drugimi narodi. Tega «Slov. Narod» le zagadelj ne sme priznati, ker služi kapitalističnim razredom, katerim seveda ni všeč, če se delavstvu odpirajo oči o njegovem pravem položaju.

— **Vžigalice jugoslovanske socialno demokratske stranke** so se razposlale na konsumna društva in sicer: v Hrastniku, Trbovljah, Jesenicah, Idriji, Ljubljani, Nabrežini, Podgori, Dobravljah, Solkanu, Gorici in Trstu. Manjkajo še nekatera konsumna društva, ki se pozivljajo, da nemudoma nareče naravnost pri deželni organizaciji v Gorici, ki je prevzela glavno zalogo vžigalic. Blago se pošilja vedno franco na dotično postajo. Pozivljajo se vsi somišljeniki, da nakupujejo le lastne vžigalice in delajo na to, da se drže v vseh tobakarnah in javnih lokalih, kjer se streže našim somišljenikom.

— **Pri majskih slavaostih** v Ljubljani je sodeloval tudi pevski zbor «Vzajomnosti», ki je ob tej priliki prvič nastopal. Splošna sodba je bila, da je mladi zbor vse presenetil s svojimi lepimi glasovi in tudi z nenavadno preciznim, čistim petjem in finim niansiranjem. Zasluga za lepi uspeh gre pevcem in pa njih zborovodju gosp. Balohu, ki kaže kot dirigent izvrstne sposobnosti. Zelimo mlademu zboru, da bi se tako lepo razvijal, kakor je začel.

— **V potoku Gračica** na Koroškem so našli dne 26. pr. m. mrtvo žensko truplo, ki je bilo pa že močno strohnelo. Identiteta mrliča se ni mogla dognati.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarinah in brivnicah **„Rdeči Prapor“**

Socialni pregled.

** Zidarji pozor! V Gradcu je dne 30. aprila potekla stara pogodba, ki so jo zidarji imeli s stavbnimi podjetniki. Zidarji so hoteli, da se obnovi ta pogodba, seveda s malim priboljškom. Delodajalci so pa odklonili vsako pogajanje in sklenili, izključiti vse delavce. Naj torej noben zidar ne hodi v Gradec. — Zaprt je za zidarje tudi Celovec zaradi mezdnega boja s Kranjsko stavbno družbo. Slovenskim zidarjem je ta ljubezniva družba pač dobro znana. Torej ne v Celovec! — V Geltenovem podjetju za vlivano jeklo v Dimlachu pri Bruku ob Muri so zidarji že tri tedne izključeni. Stavbni delavci, ne zahajajte tja!

** V Ameriki je zaključen veliki štrajk rudarjev s tem, da so podjetniki dovolili 8 odstotkov zvišanja plače in nekatere druge ugodnosti.

Zadnje vesti.

Bienert's na avdijenci. Dunaj, 9. maja. Ministrski predsednik baron Bienert's je včeraj cesarju poročal o političnem položaju. Avdijenca je trajala pol ure.

Cesar v Bosni. Dunaj, 9. maja. Kljub temu, da se je pred kratkim preklicala vest o potovanju Fran Josipa v Bosno in Hercegovino, je sedaj gotovo, da pojde cesar že koncem tega meseca tja. Ustavil se bo tri dni v Sarajevo in en dan v Mostaru. Potovanja se udeležijo minister za zunanje zadeve graf Aehrenthal, vojni minister Schönaich, skupni finančni minister Burian ter ministrska predsednika Bienert's in Khuen-Hedervary.

Hrvatska volilna reforma. Zagreb, 8. maja. Včeraj je ban Tomašić saboru predložil načrt volilne reforme. (Vsebina načrta je našim čitateljem že znana.)

Pisatelj Rovetta umrl. Milan, 9. maja. Moderni pisatelj Girolamo Rovetta je umrl. Dosegel je 58. leto. (Nekatera dela Rovette so zlasti našim sodrugom v Trstu znana, kjer so se večkrat uprizarjala. V Ljubljani se je igrala njegova zanimiva drama «Neposten».)

Ogrske volitve. Budimpešta, 10. maja. Današnji uradni list objavlja kraljev reskript, ki sklicuje ogrski državni zbor na 21. junija in naredbe ministrstva za notranje zadeve, s katerimi se razpisujejo volitve za dneve od 1. do 10. junija.

Budimpešta, 9. maja. Košutova stranka protestira proti trditvam, da je sklenila za volitve kompromis z vladno stranko; med vsticam pa te vendar nekako priznava, češ, da gre morda za lokalne pogodbe v posameznih mestih, ki so se sklenile brez posredovanja strankinega vodstva.

Debrecin, 9. maja. Tukaj je včeraj govoril bivši trgovinski minister Lang. Dejal je, da ni naloga ogrske politike, razširjati pogodbo in omajevati zvezo z Avstrijo. Končno je zagovarjal splošno volilno pravico.

Satoralya Ujhely, 9. maja. Včeraj je imel Tisza tukaj shod. Polemiziral je z Justhovo stranko in zagovarjal avstro-ogrsko pogodbo. O volilni pravici je molčal. Justhu je očital, da je gonil bančo vprašanje le iz demagogije.

Oroszbáza, 9. maja. Bivšega ministra Kristoffyja je včeraj doletela mala nezgoda. Imel je tukaj shod, na katerem je govoril o splošni in enaki volilni pravici. Med njegovim govorom se je udrila govorniška tribuna in on ter časniki so izginili kakor v brezdnu, iz katerega so se pa dvignili brez poškodbe.

Smrt kralja Edvarda.

London, 9. maja. Čuje se, da bo pogreb rajnega kralja Edvarda dne 17. t. m. Oficialno še ni določen dan.

London, 9. maja. Novi kralj Jurij je imel v Tajnem svetu govor. Naglašal je, da bo nasledoval politiko svojega očeta in varoval ustavno vlado v državi.

Bruselj, 9. maja. «Soir» javlja iz Londona, da so se pri kralju Edvardu kazala prva znamenja raka v grlu. Le nenadna smrt je preprečila operacijo.

London, 9. maja. Smrt kralja Edvarda je povzročila otekline v pljučah.

Vatava v Albaniji.

Solun, 9. maja. Mahmud Ševket paša trdi, da položaj v Albaniji ni nevaren in da se bo prebivalstvo kmalu popolnoma pomirilo. Prepričan je, da bi bili Arbanasi kakor en mož na strani turške vlade, ako bi slo zoper zunanega sovražnika.

Carigrad, 9. maja. Zasedanje državnega zbora se je podaljšalo za mesec dni.

Carigrad, 9. maja. Uradno se poroča, da so med vstaji nastali resni prepiri. V Prizrenu je prišlo 5 bataljonov. V kosovskem okraju se je splošni položaj zboljšal. Kmetje iz Katagile, ki so se bili pridružili v tašem, se vračajo v svoje vasi.

Strokovni pregled.

Ribnica na Pohorju. Zagarske in gozdne delavce opozarjamo, da se vrši v pondeljek, 16. maja t. l. v gostilni g. Weinbergerja ustanovni občni zbor skupine lesnih delavcev. Začetek ob 9. dopoldne. Vabimo vse tovariše našega kraja, da se udeležijo zborovanja v čim največjem številu. Kot poročevalec pride strokovni tajnik sodrug Tokan iz Ljubljane.

Mislino. Tovariše zagarske in gozdne delavce vabimo, da pridejo na shod, za katerega so jim bila izročena vabila, v kar največjem številu. Shod bo dne 15. maja in se prične točno ob eni popoldne v prostoru, ki je označen na vabilih. Poročal bo strokovni tajnik sodrug Tokan iz Ljubljane.

Dopisi.

Jesenice. «Rdeči Prapor» je sicer že poročal o našem prvem praznovanju delavskega praznika,

**Velika binkoštna
okazijska prodaja
od torka do sobote**

v izgotovljenih oblekah za gospode in otroke ter najmodernejših konfekcij za dame in deklice. Velika izbira slamnikov za gospode in za dečke

O. Bernatovič
Angleško skladišče oblek, Ljubljana, Mestni trg 5.

vendar menimo, da ustrežemo čitateljem, ako povemo o tem še nekoliko besed. Prvi majnik na Jesenicah je bil od sodrugov kovinarjev in železničarjev kar najlepše praznovan. Zjutraj so začeli pokati topiči na bližnjih holmcih, označuje delavski praznik. Ob 6. so se začeli zbirati sodrugi v gostilni pri „Jelenu“, raz katero je vihrala rdeča zastava. Ob 7. odkoraksjo v najlepšem redu po štirje v vrsti, bilo jih je nad 200 na Jesenice, vmes pa je sviral godba iz Rožne doline, kajti naša tovarniška godba, katero p'lačujejo delavci, je bila za sprevod odklonjena. O naši godbi bomo povedali pozneje enkrat svoje mnenje, in sicer tako na glas, da bo g. Pongratzu šumelo po ušesih. Ker nam je okr. glavarstvo zadnji hip prepovedalo, nesti zastavo v sprevodu, so pa sodrugi napravili dva napisa, okrašena z zelenjem in rdečmi trakovi, na katerih je bilo zapisano: „Živel prvi maj“, in pa: „Živelo osemurno delo“. Občinstvo je sprevod prijazno pozdravljalo in raz balkona hotela „Triglav“ so vsipali cvetke na sodruge. Ob 10. se je vršil javen ljudski shod, na katerem je poročal sodr. Tokan iz Ljubljane o pomenu prvega maja v poldrugournem govoru, sodrugom v splošno zadovoljnost. Za njim so še govorili sodrugi Stare, Ogris, Zugnic in Šlibar, o bratovski skladnici, o tovarniški godbi in abstinenčnem gibanju. Se nikdar se niso tako navdušeno izražali naši sodrugi za soc. demokracijo, kot na dan prvega maja, in tudi prvega praznovanja na Jesenicah. Popoldne pa se je vršila ljudska veselica s plesom, saljivo pošto, deklamacijo i. t. d. Občinstvo je napolnilo zadnji kotiček obširnih prostorov in se radovala do 3. zjutraj. Prvi maj na Jesenicah je zopet pokazal, da se na Jesenicah dani med proletariatom, da se trpini zavedajo svojega položaja, in okrepljenim z novim upom v boljšo bodočnost nam bo ostal prvi maj še dolgo v spominu.

Spljet. Socialna demokracija živi tudi pri nas. To se je zopet pokazalo dne 1. maja. S ponosom lahko konstatiramo, da je bilo tudi letos naše praznovanje impozantno. Začetek je napravil velik sprevod, ki je obšel z dvema rdečima zastavama glavne ulice mesta in vsa predmestja. Ustavil se je na Marmontovem trgu, kjer je bil shod pod milim nebom. Tu se je zbralo okrog 3000 oseb. Prvi je govoril sodrug Dorbič. To je bilo zanj zadoščenje za vse tiste sumničenja, s katerim je bil preganjan dolge čase in ki se je končno vendar izkazalo za povsem iz trte izvito. Za njim je govoril sodrug Gabrič in na zadnje neki kmet iz Italije. Omeniti nam je nekoliko zanimivih posameznosti. Med prvim govorom so na cerkvi sv. Frančiška naenkrat zapeli vsi zvonovi in ves svet je dobil vtisk, da se je to zgodilo namenoma. Spreveda se letos ni mogel udeležiti najstarejši spljetski sodrug, takorekoč oče socialne demokracije v Dalmaciji, navdušeni socialist Pasinović. A ko je korakal sprevod mimo bolnišnice, so ga videli pri oknu. Dasi težko bolan, je vendar zbral vse svoje moči, da vidi manifestacijo svojih sodrugov in zorenje semena, ki ga je bil zasejal pred tolikimi leti. Iz Dubrovnikar smo pa dobili poročilo, da so tam oblasti prepovedale vsako slavnost. Tam mislijo torej res, da veljajo za Dalmacijo še izjemni zakoni! Treba bo torej to gospodo še nekaj časa vzgajati. Sodrugi v Dubrovniku bodo poskrbeli tudi to delo.

Gospodarski pregled.

Milo se draži. Odbor milarskega društva zveze avstrijskih industrijalcev je sklenil, da podraži cene milom za 4 krome. Ker pa baje te cene še nikakor ne odgovarjajo draginjskim cenam potrebnih surovin, smo lahko pripravljani še na enkratno povzihanje cen.

Iz štranke.

o Zbor hrvaške socialno-demokratske stranke, ki je bil naznanjen za 15. in 16. maja, se je odložil na 14. in 15. avgusta. Glavni odbor utemeljuje ta sklep s tem, da ima stranka vse roke polne dela radi dopolnilne volitve v Morovicu.

o Delavski kolek za Kranjsko, Štajersko in Koroško. Založništvo tega koleka, ki je slično onemu za Goriško, Istro in Primorsko, je po nalogu izvrševalnega odbora stranke prevzel sodr. Ivan Kocmur, pri katerem imajo organizacije in zaupniki na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem odslej napravljati svoje naročbe. Organizacije na Goriškem, Primorskem in v Istri naročajo kolek slej kakor prej pri sodrugu Jos. Petetja nu v Gorici. Sodrugi

in organizacije, tako strokovne kakor gospodarske, so naprosene, da se pridno poslužujejo delavskega kolka, ki utegne donasati stranki čedne dobrotke. Rabi se lahko kot pečatna znamka pri poštnih pošiljkih, kakor: pismih, zalepkah, dopisnicah, razglednicah, zavojih itd. Naj se ne odda nobena pismena ali kaka druga pošiljatev, da bi ne bilo na njej delavskega kelka. Dalje se lahko naleplja na vstopnice pri raznih delavskih priredbah, na dopisnice in zalepke pri šaljivi pošti ter tudi na dobitke pri srečolovu, tomboli itd. Noben sodrug naj ne gre na voliče, ne da bi poleg imena kandidato-vega ne nalepil vsaj en delavski kolek. Vsaka delavska veselica ali druga priredba služi tudi v to, da se razpeča čim več delavskega kolka. Prosjajo se še posebne vse strokovne in gospodarske organizacije, naj sklenejo, da se vsa pisma opremijo z delavskim olkom. Naročbe iz Kranjske, Štajerske in Koroške je pošljati edino na naslov: Ivan Kocmur, Ljubljana, Gosposka ulica št. 12. Cena kolku je v Ljubljani ista, kakor v Gorici. Posamezen izvod stane 2 vinarja. Manj kakor 50 kolkov se po pošti ne pošlje, izvzemši če se obenem vpošlje tudi denar. Da ni preveč nepotrebnih stroškov (za naknadno pošiljanje denarja in eventualne opomine), se priporoča, da se obenem z naročbo vpošlje tudi denar (lahko tudi v poštnih znamkah). — Sodrugi in organizacije, sezite po delavskem kolku!

Zidarji in zidarSKI delavci, pozor! Po Slovenskem, zlasti po Goriškem in Spodnjem Štajerskem hodijo agentje, ki iščejo zidarjev za Švico. Svarimo jih, naj se nikar ne dajo zapeljati po obljubah po visokih plačah, ki se nikdar ne izpolnijo. Agentje pri svojem lovu na zidarje in zidarske delavce ne povedo, da je v Winterthuru in okolici stavka, ki traja že nad devet mesecev; delavska solidarnost torej zahteva, da se s takimi agenti povsod, kjer se pojavijo, temeljito obračuna. Vsak sum je takoj naznaniti Strokovnemu tajništvu v Ljubljani ali pa naravnost na naslov: Streikkommission der Maurer, Winterthur, Schweiz. Torej ne v Švico! Zaupnike strokovnih in političnih organizacij se naproša, da pouče vse zidarje in zidarske delavce v njihovem okraju.

Raznoterosti.

† **Čin zblaznele matere.** Žena trgovca Andreja v Lipskem je prerezala v odsotnosti svojega moža štirim otrokom in sebi vrat ter z njimi vred umrla. Nesrečna ženska je najbrže zblaznela.

† **Nova duplina na Krasu.** Pred nekaj dnevi so odkrili delavci vhod k velikanski podzemeljski jami, ki se razprostira med Voloskim in Reko v Istri. Jama je bajno lepa, na dva dela razdeljena in je najbrž struga nekdanje podzemne reke. Tla so pokrita z debelo plastjo rdeče zemlje, ki jo bodo pogreblji, ker hočejo najti dragocene prastarine. Jama se nabaja ob morskem bregu pri Kantridi in bode gotovo Opatije še bolj povzdignila radi svoje bližine. Sedaj se je že osnoval odbor, ki bode jama varoval. Obiskalo jo je že dosti gostov z avstrijske in hrvatske strani.

† **„Vzorna“ državna uprava na Grškem.** List „Karo“ poroča zopet o velikih poverjenjih upravnih uradnikov in politikov. Državno pravdnštvo je že uvedlo preiskavo in pa proglasilo, da mu naj listi in zasebniki, ki bi kaj vedeli o zločinih v državni upravi, takoj dalo na razpolago dotično gradivo.

† **Stoletnica prve hranilnice na Angleškem.** Meseca junija bodo slavili v Elinburgu na Angleškem stoletnico ustanovitve prve hranilnice na Angleškem. Danes imajo angleške hranilnice 1,750.000 vlagateljev in 60.000.000 šterlingov (po priliki 1,500.000.000 kron) hranilnih vlog.

H. Suttner
Ljubljana Mesni trg
nasproti rotovža.

Priporoča svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastonj in poštnine prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo tvrdko, kjer bode te najboljše postreženi. 98

Tiskovni sklad. Iz pušice pri Petriču K 1-50, Gorkič Fran 1 K, ob „sodčku“ in prijatelji v Ljubljani K 1-30, sodr. Koman 20 vin.

Sodrugi, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitirajte povsod za **„Rdeči Prapor“!**

Gostilna „Pri panju“

== Vegova ulica št. 10 ==

se priporoča za mnogobrojen obisk
lastnik Leonardo Galante
ima najboljše pijače; dobiva se izboren „pelinkovac“, goriška, istrska, dalmatinska vina in dolenski cviček po najnižji ceni. 26-7

Močenje postelje

30-27

se jamčeno ozdravi takoj. Pojasmila brezplačno. Sporočiti je starost in spol. Tople zahvale. Zdravniško priporočeno.

Zavod „Sanitas“

Velburg P 348 (Bavarsko.)

Iv. Jax & sin

Ljubljana
Dunajska cesta št. 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.
Pisalni stroji „Adler“.

Vozna kolesa.
— Ceniki zastonj in franko. — 11

Castiti gospod
Gabrijel Piccoli
lekarnar
52-48
v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini

ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Sterle
posesnik in premiran medvedji lovec v Koritnoh, pošta Knežak pri št. Petru na Krasu.

Kavarna
„Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Dolnška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

v Ljubljani

Telefon št. 168. Telefon št. 168.

priporoča svoje
izborna pivo v sodcih in steklenicah.
ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.